

Zoeken naar Hollandse herinneringen in de bodem van de USA

“Het geeft een kick als je vermoedens uitkomen”

Dat de Nederlanders in de zeventiende eeuw als een van de eerste Europeanen vaste voet op Amerikaanse grond kregen, is bekend. Maar hoeveel overblijfselen zijn nu nog in de Amerikaanse bodem te vinden? Dat zoeken de archeologen van de New Holland Foundation nu uit.

TEKST WILLEM VAN LEEUWEN

Archeoloog Oscar Hefting (1961) heeft net te horen gekregen dat Fort Casimir hoogstwaarschijnlijk is gelokaliseerd. Hij is enthousiast. Het gaat om de resten van een van oorsprong Nederlands fort dat in 1651 werd gebouwd in piepjong Amerika. De fundamenten ervan zijn te vinden in het stadje New Castle in de staat Delaware. Oorspronkelijk heette dat stadje Nieuw Amstel. “Als de foto’s er goed uitzien dan ga ik er direct

heen”, zegt hij in zijn werkkamer in het hartje van Amsterdam. Hefting heeft zijn jeugdroom omgezet in dagelijks werk. Als kind van tien mocht hij eens mee naar een opgraving in Utrecht. Hij vond een rode scherf uit de Romeinse tijd. De vondst van het stukje terra sigillata was de vonk die zijn passie deed ontbranden. “Vanaf die dag wilde ik archeoloog worden. Graven in het verleden is opwindend. Hoe komt dat scherfje daar op die plek

terecht? Waarvan is het onderdeel? Later kwam daar nog iets anders bij: zul je daadwerkelijk datgene vinden wat je op basis van vooronderzoek vermoedt dat er in de bodem aanwezig is? Het geeft een kick als je vermoedens uitkomen.”

Roots in New York

Na zijn studie klassieke archeologie richtte Hefting zich op het Nederlandse koloniale verleden in Noord- en Zuid-Amerika. Hij wilde onderzoeken of er nog tastbare sporen terug te vinden waren van Nederlandse forten en verdedigingswerken. Om meer structuur te geven aan het onderzoek naar het Nederlandse erfgoed overzee, richtte Hefting met enkele vrienden in 2004 de New Holland Foundation (verwijzend naar de kolonie Nieuw-Holland in Brazilië) op. “Het was mij duidelijk dat behalve in Zuid-Amerika ook in Noord-Amerika sporen van Nederlandse aanwezigheid te vinden moesten zijn. De Nederlanders stichtten er in de zeventiende eeuw immers een grote kolonie (Nieuw-Nederland) aan de oostkust waarvan het hart in het huidige New York City lag. Ze voerden de rivieren op om handel te drijven met de indianen. Ze bouwden forten en vestingen om zich te beschermen. Daarna was echter nog weinig onderzoek gedaan, al zijn Amerikanen wel degelijk geïnteresseerd in ons gezamenlijk erfgoed. Voor hen is de stichting van Nieuw-Amsterdam (nu New York)

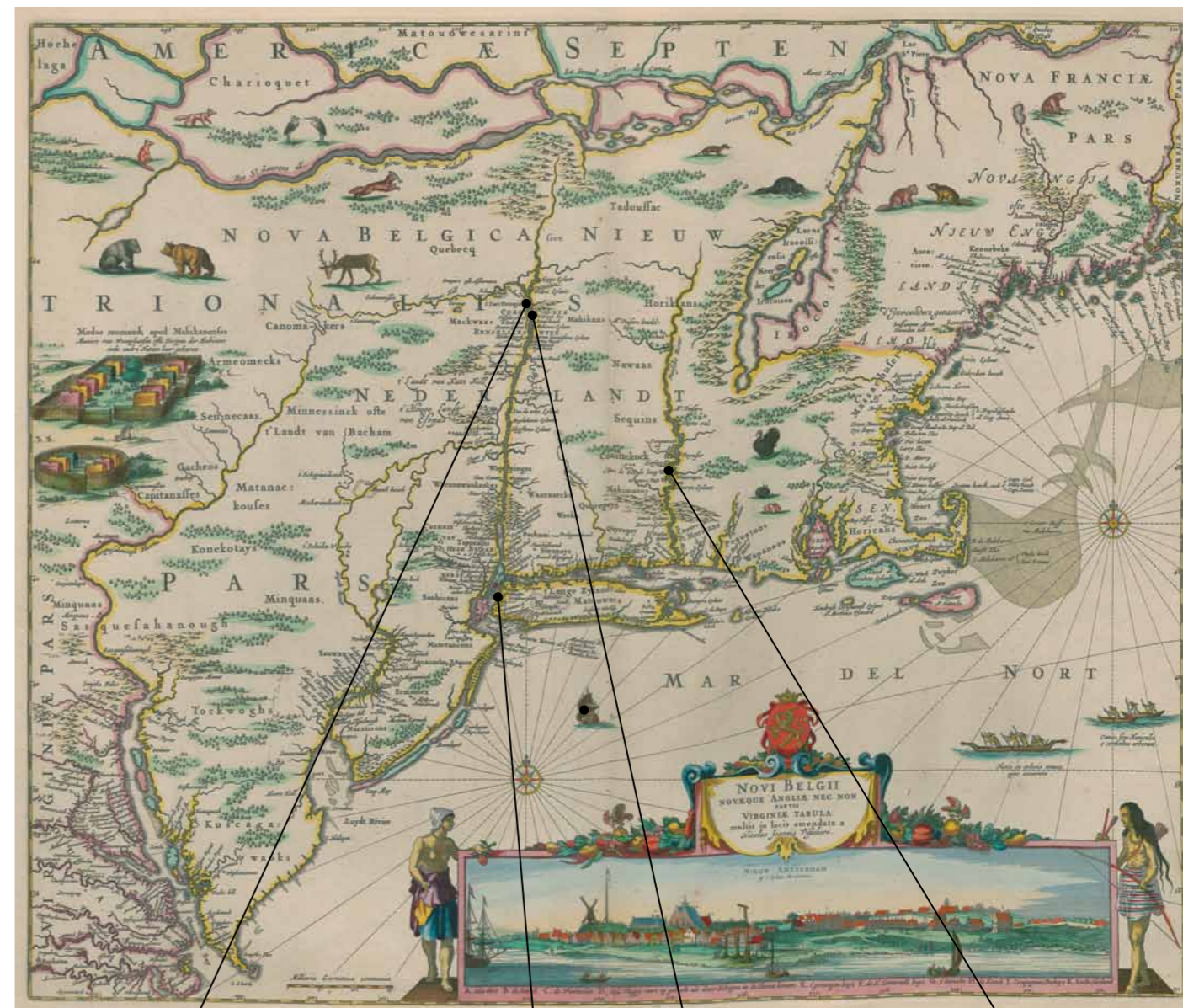
Atlas of Dutch Brazil

In 1999 vertrok Oscar Hefting naar Brazilië, met een rugzak vol kennis van de Nederlandse bouwtechnieken voor verdedigingswerken: “Een archeoloog moet zich kunnen inleven in het verleden. In tegenstelling tot in Brazilië is in Nederland veel te vinden over onze bouwkunde uit die tijd. Bijvoorbeeld dat ze traditioneel aarden wallen ontwierpen in plaats van stenen muren, die konden namelijk instorten door kanonskogels.” Onder meer dankzij die kennis werden in 2003 de resten gevonden van het toen alleen op papier bestaande Fort Oranje. Ze werden teruggevonden onder een Portugees fort in de deelstaat Pernambuco. Na jaren van onderzoek in Brazilië is inmiddels de Atlas of Dutch Brazil in ontwikkeling, met daarin de geïdentificeerde locaties van tal van Nederlandse vestingwerken in Brazilië.

Financiële support

De activiteiten van de stichting worden financieel ondersteund door onder meer de Mondriaan Foundation, het ministerie van OC&W, de Nederlandse ambassade in Brazilië en door particulieren en bedrijven, waaronder KLM. Meer informatie over ondersteuning: www.newhollandfoundation.nl.

FORT ORANJE (Albany, NY) is gebouwd in 1624 en was het centrum voor de handel in bevervellen. Het maakte in 1652 deel uit van het nabijgelegen dorp Beverwijck. De resten van Fort Oranje liggen onder Highway I-787.

FORT NASSAU, gebouwd in 1614 op de punt van Westerlo Island (Albany, New York) is te vinden op een van de vroegste kaarten van Nieuw-Nederland.

Op Nooten Island (nu: Governor's Island, vlak bij Manhattan) was waarschijnlijk ooit een Nederlands vestingwerk aanwezig. Mogelijk is op de resten van dit bouwwerk het nu nog bestaande **FORT JAY** gebouwd.

FORT DE GOEDE HOOP (Hartford, Connecticut) is gebouwd in 1633. De locatie is vrij zeker. Er zijn 'typisch Nederlandse' gele bakstenen gevonden die worden bewaard in het historisch museum van Hartford.

door de Nederlanders immers hét vertrekpunt voor hun vrije handel. En het is de mal waarin de smeltkroes van nationaliteiten werd gegoten. Twee pijlers van het hedendaagse Amerika. Ze zijn enthousiast over ons idee om een Atlas of Dutch America samen te stellen.”

Droom die uitkomt

Vorig jaar werd daarom een samenwerkingsverband opgezet tussen Amerikaanse

en Nederlandse archeologen en het Nederlandse consulaat. De focus ligt op het lokaliseren en identificeren van Nederlandse forten, maar er zal ook naar sporen van boerderijen of molens worden gezocht. “Op basis van historisch onderzoek hebben we een lijst met 37 verdedigingswerken samengesteld, verdeeld over zeven staten, plus één in Canada. Een vijftal sites is inmiddels gelokaliseerd.” Wat zou hij het liefst

ontdekken? “Rond 1625 startten de Nederlanders op de uiterste punt van Manhattan met de bouw van Fort Amsterdam. De locatie is vrij zeker: onder Bowling Green, nabij Battery Park. Onzeker is of er nog resten van het fort zijn. Het is verschrikkelijk lastig toestemming te krijgen om onderzoek te mogen doen. Maar stel dat het ons lukt en we mogen graven en we vinden resten, dan is dat weer een droom die uitkomt.” <<